

Hur har handelns vd-löner ökat under 2020-talets krisår?

Under det tidiga 2020-talets krisår ökade vd-lönerna i handeln i genomsnitt med 10,1 procent per år. I kronor motsvarade det en månatlig löneökning på 46 000 kr. Heltidsanställda butiksarbetare hade under samma period en genomsnittlig löneökningstakt på 3,3 procent, vilket motsvarade en löneökning på 878 kr i månaden.

I genomsnitt tjänade de högst betalda vd:arna i handeln 7,7 miljoner år 2023, vilket innebar en månadslön på 475 000 kr.¹ Det fanns dock stora skillnader mellan olika vd:ar. Högst betald var Axfoods vd som hade 21,9 miljoner, eller drygt 1,8 miljoner i månaden. Under 2023 ökade hans lön med 8,9 procent, vilket i kronor motsvarade en löneökning med 152 000 i månaden. Dessutom erhöll han en pensionsavsättning på drygt 3 miljoner kr. Sett över hela perioden 2020–2023 ökade Axfoods vd:s lön med 10,8 miljoner.

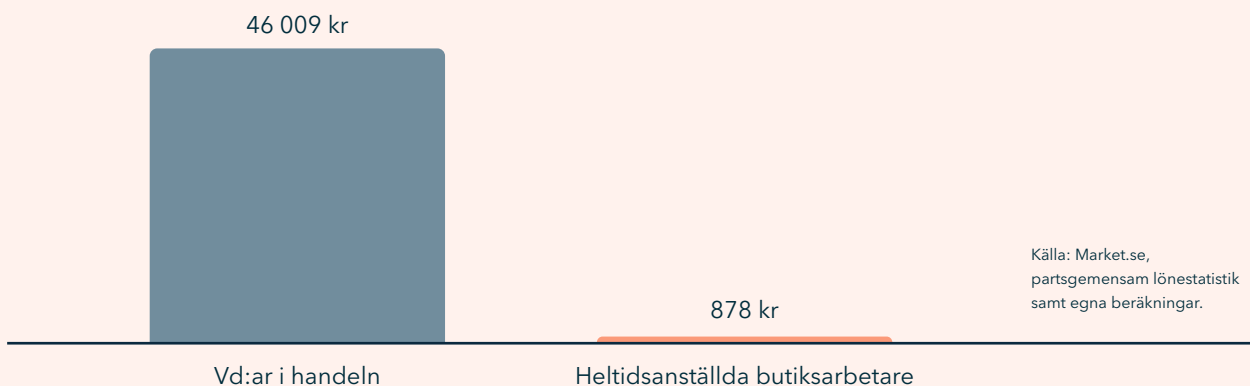
Ser vi till löneökningar 2023 så hade Mathems vd en synnerligen god utveckling. Han ökade sin inkomst 2023 med 6,9 miljoner, från 3 miljoner till 9,9 miljoner. Det motsvarar 233 procent. Även Adlibris vd fick en hyfsad ökning med 4,5 miljoner kr, från 3,9 miljoner till 8,4 miljoner. Det motsvarar 166 procent.

I jämförelse med branschens vd:ar är löner för anställda i branschens företag något mer modesta. Om vi ser till lönestatistiken för anställda i detaljhandeln samma år så låg lönen uppräknad till heltid inklusive ob på 30 800 kr. Men då 7 av 10 arbetar deltid så blir den genomsnittliga inkomsten betydligt lägre. Med utgångspunkt från den faktiskt kontrakterade arbetstiden var den genomsnittliga inkomsten från arbete 18 800 kr. Inkluderas ob var den 21 500 kr.

De högst betalda vd:arna i handeln tjänade 2023 i genomsnitt lika mycket som 30 arbetare inom bran-

Genomsnittliga löneökningar per månad i handeln 2020–2023

Identiska individer

¹ Underlaget i rapporten utgår från de gedigna kartläggningar av vd-löner som branschtidningen Market genomfört under åren 2019–2023. Det är deklarerad inkomst, inkomst av tjänst 2019–2022 samt summerad förvärvsinkomst 2023, som används, men vi använder begreppet lön i rapporten. För att undvika att löneökningar överdrivs på grund av hög vd-omsättning, exempelvis om någon under året gått från lagerchef till vd, har underlaget bearbetats så att endast de som varit vd under hela året och hela året före finns med. Dessutom har antalet vd:ar som årligen räknas begränsats till de 50 med högst inkomst. I statistikspråk kallas det att mäta identiska individer. Löner för butiksanställda har också på motsvarande sätt mätts utifrån identiska individer.

Tio högt betalda vd:ars löneutveckling under 2020-talets krisår

		Förändring 2020-2023			
		Inkomst 2023	Inkomst 2019	Kronor	Procent
Klas Balkow	Axfood	21 859 100	11 062 000	10 797 100	97,6
Lars Ljungälv	Bergendahl & Son	15 473 500	9 820 500	5 653 000	57,6
Björn Lindblad	Mio	13 428 200	7 926 700	5 501 500	69,4
Göran Westerberg	Rusta	8 364 700	6 699 700	1 665 000	24,9
Johan Lagercrantz*	Mathem	9 888 600	3 851 300	6 541 300	169,8
Britt Hansson	OK/OKQ8	8 419 700	5 908 600	2 511 100	42,5
Susanne Ehnbåge	Lindex/Stockman	7 713 500	4 052 500	3 661 000	90,3
Susanne Holmström	Netonnet	6 262 200	3 262 900	2 999 300	91,9
Jonas Karlén*	Adlibris AB	8 390 500	3 540 400	5 287 000	149,3
Leo Shahandeh	Biltema	4 238 500	3 002 800	1 235 700	41,2

Källa: Market.se samt egna beräkningar.

*Not: Johan Lagercrantz och Jonas Karlén anställdes i september 2019. För dessa används 2020 års lön som startpunkt, vilket minskar löneökningen något.

schen (21 arbetare om vi utgår från uppräknade heltidslöner). Axfoods vd tjänade lika mycket som 84 arbetare.

Skillnad i löneökningstakt

Hur har lönerna ökat under de första fyra åren på 2020-talet? Det var år som innehöll hela avtalsperioden 2020-2022, samt 2023 som var det första året på rådande avtalsperiod. För att kunna jämföra relaterar vi det till det sätt som lönekrav och löneökningar brukar presenteras på svensk arbetsmarknad. Om vi ser till det nivå-höjande "märket" på svensk arbetsmarknad så uppgick det till i genomsnitt 2,9 procent i årstakt dessa fyra år.

Den årliga löneökningstakten för identiska arbetare i detaljhandeln blev något högre, 3,3 procent. I kronor innebar det en genomsnittlig månatlig löneökning på 878 kr för heltidsanställda arbetare.

För identiska vd:ar i handeln var den årliga löneökningstakten under perioden högre och uppgick till 10,1 procent. Då vd:ar i sin tur har betydligt högre löner från början innebar det i kronor en genomsnittlig månatlig löneökning på 46 000 kr.

I kronor räknat ökade därför vd:arnas löner i genomsnitt 52 gånger mer än arbetarnas.

Vd:ar under hela perioden

Även om det är hög omsättning på vd:ar så finns det sådana som varit med under hela perioden. I tabellen har vi ett urval på tio vd:ar som funnits i samma företag/koncern åren 2019-2023. I jämförelse med 2019 har lönerna ökat med 10,8 miljoner för den med högst löneökning, till 1,2 miljoner för den med lägst.

Avslutande diskussion

Det finns många skäl att studera de inkomstökningar som branschens vd:ar får. Ett sådant är att ge perspektiv på diskussionen om löneökningar i Sverige. I avtalsrörelsen 2025 innehåller LO-samordningen ett lönekrav på 4,2 procent, vilket omräknat till handeln innebär en löneökning på 1 300 kr i månaden. Trots att det är balanserade lönekrav som höjer reallöner utan att leda till ytterligare inflation finns kritik från företagens håll att det är för högt. Frågan är då vad man anser om vd:arnas löneökningar på 10,1 procent och 46 000 kr i månaden?